

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

Controversiarvm Omnivm Hviſs Ævi Lvthero-Calvinisticarvm Libri Tres

Coppenstein, Johann Andreas

Mogvntiæ, 1627

V. De Confirmatione.

urn:nbn:de:hbz:466:1-35233

reus ardens infanti datus, vt signum fidei. Nazianz. Aug. in Ps. 56. 4. Vestis candida: Dionys. Ambr. August. 5. Delibatio lactis, mellis, aut vini.

V. DE CONFIRMATIONE.

QUESTIO XXXVI.

An sit aliquod Sacramentum Confirmationis?

LUTHERVS *l. de Capt. Babil. c. de Confirm.* Negat esse verum Sacramentum; pro Cereemonia tamen recipi posse, qualis est aquæ & c. benedictio. **ZWINGLIUS** *l. de vera & fal. rel.* vult ritum fuisse examinandi pueros. Sic & Melanchthon *in Locis.* Kemnitius *p. 2. Exam. pag. 320.* eum Ritum præscribit à sex partibus. 1. Paruulos, sub annos discretionis in Catechesi informandos, tum Episcopo esse offerendos, qui coram Ecclesia eos moneat, quid in Baptismo acceperint, & promiserint. 2. Recitent publicè suam Catechesin. 3. De præcipuis articulis interrogati respondeant. 4. Moneantur, vt in hac professione ostendat se dissentire ab aliis sectis. 5. Moneantur, vt in pacto Baptismi ac fidei persistant, & proficundo confirmentur. 6. Fiant publicæ preces pro talibus.

CALVINVS *Instit. l. 4. c. 19. §. 4.* Brentius in Confess. V. Virtenberg. eadem.

Lipsienses tamen & V. Virtenbergenfes in conuentu Lipsiensi, anno 1548. receperunt VII. Sacramenta, & nominatim Confirmationem. At omnes ab ea sententia protinus desierunt, reiectâ Confirmatione. Nimirum cum Nouatianis, Donatistis, V. Waldensibus, V. Vicleffo, & c. sæpius damnatis. Vide *Geneal. p. 3. quest. 10.*

CALVINVS *Instit. l. 4. c. 19. §. 5.* Kemnitius

p. 2. Exam. pag. 276. postulant ostendi è Scripturis tria: Promissionem gratiæ, Signum sensibile & Mandatum: *Tunc sciemus Medis illis, utpote diuinitus institutis, reuerèter esse vsendū.*

AUTOR. Confirmatio verum est Sacramentum; 1. Teste S. Scriptura demonstrante requisita tria ista in meo *Antichristo p. 3. q. 16.* Nam Promissio gratiæ est *Ioann. 14. 15. 16. Luc. ult.* Signum, est Impositio manuum, ceu Medium, *Act. 8. & 19.* Mandatum, testatur tam secura & ordinaria Apostolorum praxis.

CALVINVS eam Impositionem manuum sic interpretatur. 1. Fuisse oblationem baptizatorum Deo factam. 2. Calvin. & Brentius: fuisse collationem gratiarum gratis datarum; vt dona linguarum, miraculorum, & c. 3. Calvinus & Kemnitius: Fuisse priuilegiū singulare, vt sic darent Spiritum Sanctum soli Apostoli. 4. Kemnitius, *Loc. Act. 8. & 19.* nil facere pro nobis; vt qui, reiecta manuum impositione, assumserimus V. unctionem.

DICO AD I. Solum dicit; non docet; non aliud mysterium subesse cogito; sed huiusmodi ceremoniam adhibitam interpretor, vt ipso gestu significarent, se Deo offerre eum, cui manus imponebatur. 2. Scriptura autem dicit, & docet, ad eam, imò per eam Impositionem continuè datum Spiritum sanctum: Sicut, *Tit. 3. per laucrum regenerationis saluos nos fecit: hoc autem non erat simplex oblatio, sed Mysterium conferens gratiã.* 3. Offerre Deo baptizatum est cuiusuis baptizantis: at Imponere manus non est cuiusuis: Vnde Philippus, *Act. 8.* baptizat, & manus imponere nequit; itaque Petrus & Ioannes aduentabant *Act. 19.* Paulo iubente baptizantur XII. viri; at ipse baptizatis manus imponebat. 4. Baptizatio est ipsa oblatio Christiani Deo consecrati.

Mm 2 AD

AD II. Dona gratis data non dicuntur simpliciter Sp. Sanctus, qui habitat in accipiente ea: Nam Sap. 1. *Spiritus Sanctus effugiet fictum, nec habitabit in corpore subdito peccatis*: at gratis data dona, Mat 7. etiam improbis inesse queunt. 2. Impositio manuum conferebat, quod Dominus promiserat, Ioann. 14. 15. 16. scilicet Spiritum Sanctum; non gratias gratis dandas, sed gratiam roborantem in fide. 3. Gratia promissa est communis omnibus; at dona gratuita sunt paucorum. 1. Cor. 12. *Nunquid omnes proph. &c.* 4. Dona gratuita non pertinent ad salutem aut fundamenta fidei; at Hebr. 6. Impositio manuum connumeratur cum baptismo, fide, poenitentia &c. 5. Philippus multa miracula operabatur; attamen Petro & Ioanni opus erat descendere Ierosolymam in Samariam ad imponendum manus baptizatis. Quare hoc est Officii, non Doni gratuiti. 6. Umbra Petri, & Pauli dabat sanitates; at non Sp. Sanctum, ut instrumentum.

AD III. 1. *Mandatum* illud erat ad morbos pellendos, Marc. ult. *Super aegros manus imponent, & bene habebunt*: non ad Sp. Sanctum conferendum. Et, quia istud omnibus dicitur, *Signa eos, qui crediderint, haec sequentur*; non potest esse privilegium solis datum Apostolis. Nam & Ananias, Act 9. manus imponebat Paulo, sed sanatrices. 2. Promissio dandi Spiritus Sancti, ad manuum Impositionem Curatiam, nusquam est facta: alioquin sequeretur ordinarius Sp. Sanctus: at ne vel semel cum sanatione datus legitur; licet Christus quos sanavit corpore, sanavit & animam: Quin & illa olim ordinaria sanativa impositio manuum

esse desit ordinaria: Sicut illa ordinatio punitio peccantium visibilis, ut in Anania, Elyma, incaestuoso.

AD IV. Mentitur reiectam: bis enim geminatum usurpat Episcopus.

QVÆSTIO XXXVII.

An S. Patres docuerint Confirmationem esse Sacramentum?

LUTHERANVS Kemnitius Part. 2. Exam. pag. 297.

DICIT, 1. Multos citari autores pro Confirmatione apocryphos, & supposititios. 2. Autores probatos loqui de eo ut de Sacramento laicis & improprie dicto, ut de caeremonia baptismali.

3. CALVINVS Inst. 1.4. c. 19. §. 4. negat eam Patres vel agnouisse. 1. *Veteres, dum proprie loqui volunt, nusquam plura duobus Sacramentis recensent. Si ab hominibus petenda esset nostra fidei praesidium, habemus arcem inexpugnabilem.* 2. *Nunquam veteribus agitata fuisse pro Sacramentis, qua isti Sacramenta ementuntur. De manuum Impositione loquuntur Veteres, sed an Sacramentum vocant?* 3. *Augustinus aperte asserit, in lib. 3. de Bapt. c. 16. nihil aliud esse, quam Orationem.* 4. *Ibid. Neq; hic mihi putidus susus distinctionibus obgannant; Non ad Confirmationem illud Augustinum retulisse, sed ad Curatoriam, vel ad Reconciliatoriam, &c.* 5. *Simpliciter reiecit Patres, ut hallucinatos: cum Sacramenta de celo esse debeant; non ab hominibus.*

AUTOR. Esse Sacramentum Confirmationem constanter asserunt S. Pontifices; Concilia Generalia & prouincialia: Patres Graeci ac Latini communiter, concorditer, apud Bellarmin. *libr. 2. de Confirm. c. 3. 4. 5.*

DICO AD I. Facita esse; at de aliquibus; an ergo de omnibus? Minime gentium.

AD II. Falsum dicit falsificator Patrum.

trum. Nam Apostolorum actio, *Act. 8.* non fuit humana ceremonia adiuncta baptismo. Patet suprà: Et Augustinus vocat Chrisma *Sacrosanctum Sacramentum*. Quæ alia mentiatur Kemniti-
us, vide in meo *Antipap. Mendace part. 3. quest. 5.*

AD III. Mentitur. Patet in meo *Antichristo par. 3 q. 7.* Et Augustinus ibi scribit de Confirmatione Reconciliatoria poenitentium, non de Confirmatoria. Et hanc, vocat orationem; sed non negat esse Sacramentum. Nam Impositio manuum semper fit cum oratione. Et rata semel, repeti nequit: at Reconciliatoria potest: de qua reconciliatione hæreticorum loquitur Augustinus. Nā resipiscentes hæretici solebant recipi cū vnctione Chrysmatis in Ecclesia Orientali; in qua Augustinus degebat; at sine hac, in Occidentali.

AD IV. Iam liquet.

AD V. At Confirmatio est de cœlo: tum quia à Christo instituta solo: tum quia S. Patrum testimonium est de cœlo, ut *Sanctum*.

QVÆSTIO XXXVIII.

Qua sit Materia Sacramenti Confirmationis?

LUTHERANI, perindeque CALVINIANI totam S. Chrysmata despuunt & irrident. Kemniti-
us pag. 324. per despectum vocat Pinguedinem torrefactis calcis inungēdis. Calvinista in Gallis ocreas eo pe. unxi-
erunt. II. Oleum S. vocat Kemniti-
us pag. 287. Chrysmata excantatum. Cal-
inus *Instit. 1. 4. c. 19 §. 8.* oleum diaboli mendacis pollutum. Vt-
erque benedictionem olei vocat superstitiosam & magicam.

SVADENT illis. 1. Brentius in *Confess. Wutemb. c. de Bapt.* Quia, Chrysmata pertinet ad iudaicas ceremonias; à quibus reuocamur. Col. 2. *Si mortui estis cum Christo ab elementis mundi huius, quid adhuc his detinemini?* 2. Quia, Dionys. Areop. subindicat vsū Chrysmatis ab athleticis vnctionibus esse desumptum, & M. faicis: atqui Deut. 12. *Cave, ne imiteris gentes. & requiras ceremonias earum.* 3. Quia, acta Conciliorum docent à Syluestro Chrysmata instituta. 4. Kemniti-
us. Quia, *Act. 2. & 10.* datur Sp. S. sine Chrysmate. Et *Act. 8. & 19.* solum fit mentio Impositionis manuum, non Chrysmatis. 5. Quia, Tertull. *1. de Bapt.* dicit, ritum Chrysmatis peti-
tum esse ex Veteri Testamento: Institutum ab hominibus, ergo non à Christo.

AVTOR. I. Materia Confirmationis est Chrysmata. 1. Quia, 2. Cor. 1. *Qui Confirmat nos Deus, & vnxit nos, & signauit, & dedit pignus Spiritus in cordibus nostris.* Id quod Ambr. Ansel. Theodoretus &c. de Chrysmate exponunt. Et rectè: nam *Confirmat*, roborando: *Vnxit*, En materiam *Signauit*: en Characterem. *Dedit pignus*. &c. en effectum. 2. Item, 1. Ioann. 2. *Et vos Vnctionem quam accepistis ab eo, maneat in vobis.* 3. Ita Consensus Patrum.

II. Oleum verò sit, non simplex, sed mixtum balsamo. 1. Ita S. Dionys. Areop. in *Ecc. Hierarch. S. Clemens l. 7. Const. Fabianus Papa. Cypr. Greg. &c.* 2. Fauetque figura, *Exod. 30.* de vnguento tabernaculi & sacerdotum composito: quod Chrysmati conferunt Cyprian. & Petrus Damianus. 3. Ratio, *D. Th. 3 q. 27 a. 2.* Quia, materia Sacramenti significare effectum eiusdem debet; qui est Confirmatio, in fide requirete Cordis puritatem & feruorem; ac oris Confessionem: Ceu Oleum est liquor

Mm 3 pu.

purus & ardendo lucens: balsamus odore fragrans. Quam congruentiâ Kemnitius inimicè sublannat.

III. Chrisma prius esse consecratum debet. 1. Quia sic Traditio ex Clemente l. 7. *Const.* ubi ab Apostolis id mansisse ait. Ita & Fabianus Papa. &c. & Concilia, Nycænum, Laodicenum, Romanum. &c. antiquissima ac locis distitissima. Sic & Patrum Consensus constans.

IV. Dandum verò est Chrisma ab Episcopo in fronte baptizati. Ita Patres. Concilia &c.

DICO AD I. Pariter nec aquâ in Baptismo foret utendum, nec pane in Cœna: Quæ erant in Veteri Testamento inania elementa; at in Nouo sunt gratiâ plena.

AD II. Mentitur: quia Chrismatum doctrinam tribuit Apostolis: esseque similitudinem ait cum Iudaicis & athleticis vñtionibus.

AD III. At Syluester solum de Fronte vngenda præcepit.

AD IV. Datus ibi Spiritus Sanctus est ex priuilegio; non ex ministerio. At, *Actor. 8. 19.* Impositio manuum est inunctio; quia hæc fieri nequit absque illa. Quod autem sub initia Spiritus Sanctus visibiliter apparebat super confirmatis; id fieri ad solam manuum impositionem potuit, ex priuilegio: Certior tamen sententia Patrum est, factum ex Sacramento; quod semper vñ fuerint oleo. Vide *Bellarmin. libr. 2 de Confr. c. 9.*

AD V. Sermo est ibi de typo.

QVÆSTIO XXXIX.

Qua Forma Confirmationis?

LUTHERANI, itemque CALVINIANI certatim nostram imperunt.

SVADENT istis. 1. Kemnitius Lutheranus. *part. 2. Examin. pagina 288.* Quia, hæc forma; *Signo te signo Crucis*; nec est in veterioribus scriptoribus: nec eadem verbotim apud omnes.

2. CALVINVS Instit. libr. 4. c. 19. §. 1. *Consigno te signo Crucis. Pulcrè & venuste: sed ubi est Verbum Dei?*

3. Ibidem. *Quis eos in oleo salutem querere docuit? &c. Salutem, qua in Christo est, abiurant, Christum abnegant, partem in regno Dei non habent. Oleum ventris, & venter oleo: utrumque Dominus destruet.*

AVTOR. Forma est; *Consigno te signo Crucis: & Confirmo te Chrismate salutis: in nomine Patris, & Filii, & Spiritus Sancti.* Apud antiquos non verbis totidem, sed sensu ipso, hæc eadem habetur. Nam forma omnis consistit in sensu, non in numero syllabarum ac sonoro: alioquin græce &c. prolata forma eadem nil efficeret. Quod formam non plures veteres prodiderint scriptis, causa est; quod nec Baptismi formam expresserint communiter; ne ab infidelibus profanatio contingeret: Solum dicunt cum inuocatione S. Trinitatis baptizari. *Dionys. cap. vlt. Eccl. hier. negat fas esse literis mandare formam.*

DICO AD I. iam liquet.

AD II. Sicut totum Dei Verbum est Traditum primitus; & postea scriptum, non totum tamen: ita & Forma Confirmationis est de Tradito Verbo; ceu & Baptismi. &c. Quin ipse Calvinus *Ibidem §. 51.* fatetur Ordinationem Ministrorum esse Sacramentum; nec viquam tamen inueniet de eo, quod cum elemento faciat Sacramentum; ut ipse

ipse requirit de Confirmatione. Ad hanc in genere habemus formam, *Act. 8.* ubi dicuntur Apostoli orasse cum manus imponerent; allusitque ad *Preces Mysticas Paulus 2. Cor. 1.*

AD III. Mentitur se ex Verbo Dei id dicere: *Non à me, sed à Domino auctoritate pronuncio: &c.* Nec in oleo sine Christo salutem quaerimus. Sic tamen dicitur *oleum salutis*; sicut *4. Reg. 13. Sagitta salutis*; *Luc. 1. Scientia salutis.* *Actor. 15. Verbum salutis: &c.* Hocque magis, quod ex opere operato sit salutis: Non ex natura elementi, ut & panis, & aqua, sed ex usu Sacramenti.

Q V A E S T I O X L.

Quis Confirmationis sit Minister?

LUTHERANI, ut *Kemnitius part. 2. Examina. pag. 3: 4.* & CALVINUS, cum suis, post *Vicleffum, Institut. lib. 4. cap. 19. §. 10.* Confirmationem tum esse negant Sacramentum; tum, et si foret, non ad solos id pertinere Episcopos petunt. Cum scilicet vix tenue discrimen agnoscant Episcopi ab Sacerdote.

SVADENT istis. 1. Calvinus ait, Quia error est Donatistarum, à Ministri dignitate pendere Sacramentum. 2. Quia, Presbyterii succedunt Apostolis. 3. Quia, *1. Tim. 4. Noli negligere gratiam, qua data est tibi per Impositionem manuum Presbyterii.* Sic & Ananias, *Actor. 9.* magus imposuit Paulo laicus. 4. Quia Gregorius Confirmare etiam Sacerdotibus concessit. 5. Kemnitius: Quia Hieronymus ait, quod solis id Episcopis tribuatur fieri ob honorem Sacerdotii: non ob legis necessitatem.

AVTOR. Solus Episcopus Minister est Ordinarius Confirmationis: At etiam

ex dispensatione Sacerdos Confirmare potest. 1. Sic Scriptura: *Act. 8.* Petrus & Ioannes mittuntur ut Confirmet à Philippo baptizatos in Samaria. *Act. 19.* Paulus imponit manus baptizatis per alios. 2. Sic Traditio Ecclesiae constans, & vniuersalis praxis habet.

DICO AD I. Pendet à dignitate Ecclesiastica; non à Morali; ut Donatistae volebant.

AD II. In aliquibus, non in omnibus: Nam in Coena sunt creati Sacerdotes, per *Hoc facite*: at post resurrectionem, Episcopi, per hoc: *Ioann. 20. Ecce Ego mitto vos.*

AD III. Ibi agitur de Ordinatione, non de Confirmatione. Et hoc, *Presbyterii*, exponit Chrysostomus *Chorum Episcoporum*: Nam plures Ordinant; at vnus Confirmat. Ananiam impositione manuum fuit Curatoria caeci, non Confirmatoria; uti ante Baptismum facta.

AD IV. Licet; Extraordinaria potestate; idque potest Sacerdos ex potestate Ordinis, ut & Episcopus; non iurisdictionis. Nam Character est signum pacti, in sacerdote, Conditionati; in Episcopo, Absoluti; Vnde is est Episcopus inchoatus; hic, perfectus. Nec n. Character est physicum quid; sed spirituale signum à Deo inditum. Hinc & Scriptura nouit differentiam Presbyterii, & Episcopi: *1. Tim. 6. Aduersus Presbyterum, simplicem, accusationem noli accipere, tu Episcopus, nisi sub duobus aut tribus testibus.*

AD V. Imò contrarium etiam probat S. Hieronymus ex *Act. 8.* Neque tamen negat, fieri nunquam posse extraordinarie; Nam ita lex seu necessitas de natura rei permittit; at vetat de ordinaria Domini voluntate. Quae

Ceremonia Confirmationis qua, quatenus sint probæ?

Verane sit Præsentia Christi in Eucharistia?

LUTHERANVS Kemnitius *par. 2. Exam. pag. 283.* CALVINVS *Inst. l. 4. c. 19 §. 10.* halitum Episcopi super ampullam Chriftatis vocant fœtidam inquinacionem. 2. lidẽ cum Heshusio illud accinium Chori ad sacrarum Chriftam, *Aue sanctum Chriftum*, vocant idololatriam. 3. Cætera Kemnitius *pag. 323.* tragicè exagitat; quòd hinc dediri mittamus examen puerorum, fidei professionem, & adhortationem.

AUTOR. Ceremoniæ Chriftales sunt Apostolicæ: teste *Isidoro, Alcuio, &c.*
 1. Benedictio olei & balsami, *1. Tim. 4.* per Verbum Dei & orationem sanctificatur. 2. Signum Crucis consecrat omnia, teste *Chryl. hom. 55. in Matt.* Aug. *tract. 118. in Ioann.* 3. Anhelatio super ampullam habet exemplũ Chrifti, *Ioan. 20.* Apostolos insufflantis. Nec magica esse potest vt quæ significet Sp. Sanctum, & à Deo petat benedictionem. 4. Salutatio est rei sacræ honoratio; vt mulieribus Dominus. *Matth. vlt. dixit: Auctè, &c.* neque eos ipsas adorauit. S. Andreas paratum sibi crucis patibulum salutauit. &c. 5. In Confirmatione est Patrinus, Preces Episcopi; Pax, & Ictus manu plasnà, Obligatio frontis inunctæ; Per hebdomadam non lauetur caput: tempus Paschale aut Pentecostes, Ieiuniũ Confirmantis. Hæc per antiquos habent testes Scriptores, mysticasque significaciones.

IV. DE EVCHARISTIAE VERITATE.

LUTHERVS demum oppugnator fuit Sacramentiorum; at Pater eorum prius, dum semina leuicioris. 1. *Nam epist. ad Romanenses ait*, se valde hoc propensum, quod in Eucharistia fiat meta signonatumque id asserere at obiectis Scripturis nequise respondeat. 2. *In Captiuit. Babil. c. de Bays* asserit; Sacramenta esse nuda Signa. 3. *Ibidem* negat; S. Ioannis ad Eucharistiam pertinere. 4. *Ibidem*, *Hic panis est corpus meum*; scilicet aut Tropice aut Allegorice: Hinc Tropice nati. 5. *Lib. de Euch. at Will.* negat esse Adorandam; dubitat, an Diuinitas & Amicitia in Eucharistia.

Hæc inductus, anno 1525. *Carolstadtus* Lutheranus primus aperte negat Præsentiam Chrifti in Cœna; teste *Cochleio* in actis Lutheri: Zwinglius eodem anno 1521. *lib. de vera & fal. rel.* suam retractat sententiam, de Præsentia Chrifti cum pane; asseritque illum de merito signo, absentiaque Rei signatæ. In hanc ait se multò antè agnouisse; ait, vt prædicem seruum tempore seruisse. *Oecolampadius* accessit Zwinglio; mox horum discipuli plures: vt *Ballingerus* Zwinglii successores Tiguris, Ber. *Ochinus*, Petr. *Martyr*, &c.

CALVINVS anno 1536. idem vulgavit editis Institutionibus ad Regem Galliarum Franciscum; in auctoribus anno 1539. in auctillimis anno 1559. Anno 1540. reprehendit sententiam Lutheri & Zwinglii; cum ab hoc solum verbis differret; Vnde anno 1549. edidit librum de Consensu suo cum Tiguriis. Mox hunc secuti sunt cæteri.

CALVINVS autem studio obscurauit sententiam suã, asserens ista:

I. *In Consensu cum Tig. & Beza. in Sacram. de re Sacram. q. 6.* Symbola tantum esse in terra: Corpus Chrifti solum in cæli decernimato loco, & alibi nusquam.

II. Absentem Chriftum tamen ita signum coniunctum esse, vt, in *Matth. 26.* *Abstantia Corporis Chrifti pascatur anima nostra.* Quod, *Inst. l. 4. c. 17. §. 5.* *Sicut non aspectus, sed est*